

טו:

אין דורשין פרק שני חגיגה

עין משפט
גר מצוה

מסורת הש"ס

א מ"י פ"ד מלכות
ח"ת הלכה א טושיע
י"ד ס"י רמז סוף ט:

תורה אור השלם

1. ואת שרוד מה תעשי
כי תלביש שני כי תעביר
עיר וכן כי תתקיע בנחש
ענין לשוא תתפח
קאסו כן עבדים נפשו
יבשה ר"ל
2. וקראש אמר אלהים
מה לך לספר חקי ותשא
בריתי עלי פיך:
3. לא נין לו ולא נכד
בעמו ואין שרוד
בנעוריו איוב ה"ט
4. כי שפתי כהן ישמרו
דעת ותודיע יבקשו
ענין כי מלאך ה'
צבאות הוא: מלאכי ב'
5. ויהי אונן וישמע דבר
החמים ולבך שרוד
לדעת: משה כ"ז
6. שמוע כי מלאך ה'
אונן ושכחו ענין ובית
אבין:
7. לא גנת אגוז ירדתי
לראות באבני הנחל
לראות הפרחה והגון
הגזר הרעים:
8. לכה יתנה אמה איה
ספר איה שלק איה ספר
את המגדלים:
9. משכני אחרוך נרוצה
הביאני המלך חנניו
נגילה ושמחתון כן
נכריה דרין עיני
מישקום אהבון:
סיר השירים א ד

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ובר יוני וכו'
דרכים כשיר: עין טעין
ק"ו ט"א:

לעני רש"י

משטי"א: אהן כלים:

רבינו חננאל

שכרם: והאי זכר אחר
ביקש משום רהוה ר'
מאי ספצו ליה לחור
במשכבה היה ליה לבו
ספן ואלי שמעת
מחור הפגור והוא
מטיקא טינא היתה דלא
ספק זמר יוני מיתרו
ובשעה שהיה עימד
במחור הרבה ספרי
מנין היו נושין מחיקו
ויאמר לתרבות רעה: זה
שארם מאיר מתי אמת
ואצלה עשן מקבר כלומר
דין אותו הקב"ה באש
ויקח מעלה עשן כדי
לשמטתו לו עונותיו ויכה
לעוה"ב ויבין שנתעב ר'
מאי למות ביקש רחמים
על זה וקבל תפלתו ויבין
שפת עלה עשן מקבר של
אחר: ור' יוחנן אמר כן
היה כהן: כלומר אחר שן
חמיו [בת] מרדשני
חטא אין בנו זכות לפני
הקב"ה להצילו מדינה של
ניכוס: מתי אמות ואספיק עשן מקבר:
לוא אל יבקשו תורה מפתיו: ואציג דאמרינן ר'
מאי קרא אחרונא אשכח וספן עליה דכתיב ה' אונן וישמע דברי חכמים ולבך תשית לדעתו לא נאמר אלא לדעתו מכלל שיש לך לקבל תורתו ולא דעתו: ואמרינן
קראי אחרוני ושנין הא דאמרינן א' דומה הרב למלאך ה' צבאות כקשו תורה מפתיו כקשו תורה מפתיו רבנן: ומעלתיה דר' מאיר משום דגמר מאחר לא אמר הלכתא אפילו גדול ללמוד תורה מחבירו יא שמים טפי ערוף ליה: פי' שיהלא קליפתה שהיא
חמיו וגי' האמא אליהו דאמרי במתיבתא דרקינא שמעתא מכלתו רבנן: ומעלתיה דר' מאיר משום דגמר מאחר לא אמר הלכתא אפילו גדול ללמוד תורה מחבירו יא שמים טפי ערוף ליה: פי' שיהלא קליפתה שהיא
בסתת חוקיה: פי' כנגדל הפורה: משנה דיועה היא: קלני מראשי קלני מורועי כבר מירשונה בסנהדרין: פי' בעבדא דרשא בכרית הולת: אף ר' עקיבא ביקש המלאכים לדחפו אמר הקב"ה הניחו לזקן זה ראו הוא להסתכל

כי שכיב: אחר: אמרי: בקיע לא מידן נדייניה כו': חדא הוה ביננא. תלמיד אחד היה בינינו ונכשל ולא לתרבות רעה ואין כח
בין כולנו להביאו לעולם הנבא: אי נקטי ליה ביד מאן מרמי ליה (א) אם אוחז אני בידו להביאו לעולם הנבא מי יקחנו מרמי. מרמי לשון
נוטל מידו ויש לו דוגמא בפסחים (דף י'): ארמוי ארמייה מיניה גבי ככר כפי עכבר: מאן. כמו מנאי לשון קצר הוא: שומר הפסח.
של ניהנס לא עמד לפני רבינו בצוהך להביא אחר משם: לדעסם לא נאמר. אלמא כרשישי עסיקין וקאמר הו' אונן: הטי אונן.
לשמעו ואת מעשיהם שכחי ואל
תלמידי אוחן: גדול. היודע ליהר
[שלל ליתר] ממשעויו יכול ללמוד תורה
מפיו: סתלא. פרי החיון הנאלכ
בממרה: שיתלא. גרעינה המורקת:
[השסא קאמר]. עבשו שמע לקולך
ואמר שמועה מפיו: קלני מראשי.
רבי מאיר אמרה צמקת סנהדרין
(דף מו.) צמדש כי קללת אליהם
תלי (ודכיס כל) קל ליתא איני קל
ולשנא מעליא לניה הדבר כלפי
מעלה קלני מורועי ככד אני
מורועי שילמי זה שמע בעונו:
ופלי בעיבאל דרשא. נשען
על הכרית: כרננן. בתלמידים
היוצאין לתרבות רעה: שוקלין.
לדרוש קל וחמור וממור מקל לפי
המשקלה של ק"ו: כנגדל הפורה
כאורי. י"מ שדורשין גובהו של למד
ודורשין בו כל זאת וי"א מגדל דור
הפלגה. ולי נראה מגדל הפסח לאורי
גאמין והן מהלכות אהלות מגדל של
ען שקורין משי"ר ועומד בפסח
ותפחו פתוח לנקטה או לחצר שהוא
אורי כנסתם אהלות (פ"ד מ"ח) יענה
משנה מגדל העומר כאורי: ד'
הדיעות. בלעס ודואג ואחמיהול
וגחזי כפי' חלק: טינא היתא כלס.
רשעים היו מייסה: אחר מאי.
מפני מה כל לדין קל ולא הגינה מורמו
ועיה לו להניח כשכלל חורגן הנית
דכתיב כסיר לא ישמו יין וישעיה
מד: נושין מחיקו. קודם שהפיקו
עלמו לתרבות רעה אלמא טינא הוות
בלבו: כל עמר דניחם ליורה סליק.
כל עמר שנימן ליורה על סממנין
לכצע עולה לו כצעו או אינו עולה
כלומר כל הלומדים לפני חכמים עולה
להן מורמן להגין עליהן מן החטא (א):
כל דנקי אגז אימיה (א) שלא
נתלכלך בגיזה עולה לו כצעו כלומר
כל שיראת חטאו קודמת לתכמתו
עולה לו כן גדלה בעיניו. ורבותו
מפרשין כל עמר דנחית ליורה סליק
כל שירד לידן כגינאם עולה אגז אמו
כמר כן ירמו שלא נרמס בעיט עולה לו
הכצע כלומר שיש זכויות בידו עולה:
מאי

לידייניה משום דעסק באורייתא ולא לעלמא דאתי ליתי משום דחטא אמר
ר"מ מוטב דלידייניה וליתי לעלמא דאתי מתי אמות ואעלה עשן מקברו כי
נח נפשיה דר' מאיר סליק קומרא מקבריה דאחר אמר ר' יוחנן גבורתא
למקלא רביה (א) חד הוה ביננא ולא מצינן לאצוליה אי נקטיה ביד מאן מרמי
ליה מאן אמר מתי אמות ואכבה עשן מקברו כי נח נפשיה דר' יוחנן פסק
קומרא מקבריה דאחר פתח עליה ההוא ספרנא אפילו שומר הפתח לא
עמד לפניך רבינו בתו של אחר אתיא לקמיה דרבי אמרה ליה רבי פרנסני
אמר לה בת מי את אמרה לו בתו של אחר אני אמר לה עדיין יש מורעו
בעולם והא כתיב לא נין לו ולא נכד בעמו ואין שרוד כמורגו אמרה לו (א)
זכור לתורתו ואל תזכור מעשיו מיד ירדה אש וסמכה בפסלו של רבי בבה
ואמר רבי ומה למתנגני כה כך למשתבחין כה על אחת כמה וכמה ור"מ
היכי גמר תורה מפומיה דאחר והאמר רבה בר בר חנה אמר רבי
יוחנן (א) מאי דכתיב כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי
מלאך ה' צבאות הוא אם דומה הרב למלאך ה' צבאות יבקשו תורה
מפיהו ואם לאו אל יבקשו תורה מפיהו אמר ר"ל ר"מ קרא אישכח ודרש
הט אונן ושמע דברי חכמים ולבך תשית לדעתו לדעתם לא נאמר אלא
לדעתו רב חנינא אמר מהכא ש"מעני בת וראי והטי אונן ושכחי עמך
ובית אבך וגו' קשו קראי אהרדי לא קשיא הא בגדול הא בקטן כי אתא
רב דימי אמר אמרי כמערכא ר"מ (א) אבל תחלא ושרא שיחלא לברא דרש
רב מאי דכתיב אל גנת אגוז ירדתי לראות באבני הנחל וגו' למה
נמשלו ת"ח לאגוז לומר לך מה אגוז זה אע"פ שמלוכלך בטיט וכצויה
אין מה שבתוכו נמאס אף ת"ח אע"פ שסרח אין תורתו נמאסת אישכחיה
רבה בר שילא לאליהו א"ל מאי קא עביד הקב"ה א"ל קאמר שמעתא
מפומייהו דכולהו רבנן ומפומיה דר"מ לא קאמר א"ל אמאי משום דקא
גמר שמעתא מפומיה דאחר א"ל אמאי ר"מ רמון מצא תוכו אבל קליפתו
ורק א"ל השתא קאמר מאיר בני (א) אומר (ב) בומן שארם מצטער שכינה מה
לשון אומרת קלני מראשי קלני מורועי אם כך הקב"ה. מצטער על דמן של
רשעים (א) ק"ו על דמן של צדיקים שנשפך אישכחיה שמואל לרב יהודה דתלי
בעיבא דרשא וקא בכי א"ל (א) שיננא מאי קא בכית א"ל מי זוטרא מאי

דכתיב כהו ברבנן (א) איה סופר איה שוקל איה סופר את המגדלים איה סופר שהיו סופרים כל אותיות
שבתורה איה שוקל שהיו שוקלים קלין וחמורין שבתורה איה סופר את המגדלים שהיו שוננין ג' מאות
הלכות במגדל הפורה באוויר ואמר רבי אמי תלת מאה בעוי דואג ואחיתופל במגדל הפורה באוויר ותנן
יג' מלכים וארבעה הדיוטות אין להם חלק לעולם הבא אנו מה תהוי עלן א"ל שיננא טינא היתה בלכס אחר
מאי זמר יוני לא פסק מפומיה אמרו עליו על אחר בשעה שהיה עומד מבית המדרש הרבה ספרי מינין נושין
הוה נקי אגז אימיה לא סליק ר"ע עלה בשלום וירד בשלום ועליו הכתוב אומר 'משכני אחרך נרוצה ואף
רבי עקיבא כקשו מלאכי השרת לדחפו אמר להם הקב"ה הניחו לזקן זה שראוי להשתמש בכבודו
מאי

הוא שרוד מה תעשי
כי תלביש שני כי תעביר
עיר וכן כי תתקיע בנחש
ענין לשוא תתפח
קאסו כן עבדים נפשו
יבשה ר"ל
2. וקראש אמר אלהים
מה לך לספר חקי ותשא
בריתי עלי פיך:
3. לא נין לו ולא נכד
בעמו ואין שרוד
בנעוריו איוב ה"ט
4. כי שפתי כהן ישמרו
דעת ותודיע יבקשו
ענין כי מלאך ה'
צבאות הוא: מלאכי ב'
5. ויהי אונן וישמע דבר
החמים ולבך שרוד
לדעת: משה כ"ז
6. שמוע כי מלאך ה'
אונן ושכחו ענין ובית
אבין:
7. לא גנת אגוז ירדתי
לראות באבני הנחל
לראות הפרחה והגון
הגזר הרעים:
8. לכה יתנה אמה איה
ספר איה שלק איה ספר
את המגדלים:
9. משכני אחרוך נרוצה
הביאני המלך חנניו
נגילה ושמחתון כן
נכריה דרין עיני
מישקום אהבון:
סיר השירים א ד

(א) מ"ח ט"ו ע"ש
(ב) וסנהדרין מ"ג
(ג) וסנהדרין ע"ג שן פ"ט
שיננא מחורגת במגדל הפסח
שן קלן וי"א גדול השמים
ובשקט מקובלת מצינו יר.
סירש לפי ששינוי גדולת קרי
ליה שיננא ע"ש (ד) וסנהדרין
ל"ו ע"ג (ה) וסנהדרין ק"ג
(ו) ס"ג (ז) כ"ג: היודע
ליכר נמשעין (ח) וסנהדרין
מ"ו:

הגהות הב"ח

(א) ג' ב' ה' ה' ג' ה' ג' ה'
לבישואת
(ב) שם נכנסת למקלא
רביה בגורא חד זכו וכו'
א' קלני ליה כד: (א) שם
אמרינו לו רבי זכור לתורה
וכי ירדה אש מן השמים
וסקסכה וכי ומה למתנגני
במורה ק"ו (ד) שם ר'
מאיר אישכח ממור אל
תחלא: (א) שם מאיר בני
כך הוא אומר: (א) שם של
רשעים שנשפך ק"ו על
דמן: (א) רש"י ד"ה ל'
קמיה וכי מלך מרמי ליה
מאן אש אימיה: (א) ר"ה
ל עמר וכי מן החטא לא
לא וספ"ד: (א) ר"ה כן
דנקי אגז אימיה צדיק כל
יזמר שלא תלכלך כשהוא
גנאי וכי כלימך מי שיש
זכות: (א) ר"ה ל"ה ט"א
בגדול וכי ובה דרשין
תבא דמחין בהרוא
עורבא מרבנן דהו סני:
(א) ר"ה ל עמר דנקי אגז
ל"ל ותיבתי מתי מחס:

מוסף רש"י

בומן שארם מצטער.
שפירשעט חלה עליו בעשו
(סנהדרין מו.) שכיבת מה
לשון אומרת. כהוה לשון
היא קובלת ומתדחת עליו.
קלני מראשי קלני
מורועי. ממי שהלום שיע
ויקף אומר אלפי ככד על
הדיוט ככד על. (א) שהיו
סופרים כל אותיות
שבתורה. שפי כתיבם
במסות ויפדת (סנהדרין
ק"ו.) שוקלים קלין
וחמורין. ויעינע לדרוש
נקל וזומר (שם.) במגדל
הפורה באוויר. חמ
עליונה שלמללה מן הלמד
מפני מה כפוסה למטה.
לשון מ"ח חסי השמעה.
ליא במגדל הפורה באויר.
הנכנס ללפן העמים כשדא
טיבה ומגדל אש הוא טמא
אם לא, ליא ג' מלח
הלכות במגדל הפורה באויר
לעשות כסוף להעמיד מגדל
כאורי. כגון שלם מחס
הלכות כנעישות קאשין.
דלמחן דמקורן דלני (א)
קמ.) ועומרי נלה דר"ב
שלם מחס הלכות במגדל
העומד כאורי. ומשנה אחת
באהלות (פ"ד מ"ח)
דמשמע ככדי מגדל העומד
כאורי וטמאה מטהב לים
שכחיו עמאס וכן נלה
ל' (סנהדרין ל"ז)